

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО СЛУЖІННЯ ПРОТЕСТАНТСЬКИХ ДЕНОМІНАЦІЙ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

В умовах демократизації суспільних відносин, становлення громадянського суспільства в Україні все більш широкими стають правові гарантії свободи волевиявлення та задоволення духовних потреб віруючого населення. Демократизація всіх сфер суспільного життя сьогодні, як ніколи, надає великі можливості Церквам для реалізації їх духовно-морального потенціалу, втілення в життя однієї із головних заповідей любові — любові до ближнього (Мт. 22, 36-40). Сьогодні ми спостерігаємо в діяльності Церков як серйозне включення в соціально-перебудовчі процеси, так і конкретне поновлення біблійних приписів та постулатів реальними практичними справами. В контексті біблійного принципу виправдання віри справами (Як.2,14) втілюються в життя такі функції релігії як інтегруюча, легітимізуюча, регулятивна, комунікативна, культуротворча.

Найширшу реалізацію в соціальному просторі нині отримує соціальне служіння Церков в його різноманітних формах, що є свідченням не тільки констатації правових свобод, але й можливостей їх реалізації. Практично кожна Церква має свою соціальну доктрину, ряд соціальних проектів, які наповнені конкретними заходами як духовного оздоровлення суспільства, так і роботи із найскладнішою категорією населення — бідними, нужденними, сиротами. Церква зрештою починає займатися тією справою, яка їй належить по праву — збереженням та реабілітацією людських душ. Найбільшу активність тут проявляють протестанти, в яких на першому місці знаходиться не обрядова практика, а реалізація віри через справи (Як.2,17).

Якщо ми звернемося до соціальної доктрини Церкви Адвентистів сьомого дня України (АСД), яка була опублікована 2004 року то можна побачити, що в ній закладені засади реалізації всіх соціальних функцій релігії і ставка робиться на функцію легітимізації.

Тут чітко виписані форми відносин Церкви і суспільства, громадянських обов'язків віруючих [3,30-48], задекларовані принципи церковно-державних відносин, в яких Церква акцентує увагу на тому, що вона не відокремлює себе від суспільства і бажає брати участь в його розбудові [3, 73-124].

Враховуючи те, що турбота про здоров'я людини є одним з доктринальних принципів адвентизму, на що звертала увагу ще його вісниця Олена Вайт, Церква готова запропонувати суспільству ряд оздоровчих та реабілітаційних програм з боротьби із палінням, алкоголізмом, наркоманією, психічними захворюваннями. Це й пропаганда здорової їжі, способу життя, спорту [3, 103-109]. Церква позитивно відноситься до екуменічних процесів, звертає увагу на суперечливість глобалізаційних процесів, висуває свої рекомендації щодо захисту свободи совісті, збереження миру [3, 125-143]. Характерно, що соціальна доктрина Церкви має антропологічну спрямованість, хоча вона футурологічно є есхатологічною [2, 133].

Це підтверджується тим, що, згідно з пріоритетами Церкви, людина, сім'я, суспільство, держава, світова спільнота знаходиться в центрі уваги соціальної доктрини адвентистського співтовариства [3, 6-7, 149-150].

Специфіка соціального служіння Церкви АСД в її доктринальному значенні полягає в тому, що вона розглядається у двох вимірах: богословському та суспільно-історичному. З одного боку, Церква співвідносить своє служіння з життям Христа, Писанням, а з іншого — з реаліями сучасного світу. Звідси, його призначення — служіння, як відповідь на потреби суспільства [3,144].

Соціальне служіння Церкви, згідно з її доктриною, спирається на два принципи: гідність людини, що означає допомогу людині звільнитися від негативних впливів, які заважають їй реалізуватися як особистості, та всезагальне призначення земних благ, що, згідно з біблійною книгою Буття (1,28) передбачає збереження загальної рівності й надання допомоги найбільш нужденним членам суспільства.

Загалом же соціальне служіння в адвентизмі базується на принципі солідарності, що передбачає не стільки допомогу нужденним, як допомогу їм реалізуватися в особистісному плані [3, 146-147]. Сучасна адвентистська Церква володіє не тільки досвідом благодійницької та філантропічної роботи, але й має чітку програму та розгалужену інфраструктуру для реалізації соціальних проєктів. У регіонах країни центром соціального служіння виступають місцеві громади, які через відділи «Тавіфи» (безкорисливе служіння), «Служіння сім'ї» (дошлюбне консультування при РАГСax), «Жіноче служіння» (благодійні акції на допомогу безпритульним і вихованцям дитбудинків), «Здоров'я» (боротьба з різними формами залежності), «Молодіжний та Підлітковий» (облаштування територій та парків) реалізують різноманітні соціальні проєкти. Достатньо вдалою можна вважати, в соціальному плані, робо-

ту Адвентистської агенції допомоги і розвитку (АДРА), зорієнтованої на надання масштабної, екстренної чи тимчасової допомоги за кризових ситуацій (у зонах воєнних конфліктів, стихійних лих і катастроф), як і допомоги різним регіонам світу чи країни в їх розвитку [2, 301-312].

В такому ж контексті, щоправда з правових позицій, декларує свою соціальну доктрину Українська Лютеранська Церква. Церква продовжує традицію, започатковану ще М.Лютером, щодо шанобливого відношення до влади. Але якщо великий реформатор в основному пропагував покору владі

[4, 310-315; 4, 124-134], то сучасна лютеранська доктрина веде мову про пошану до уряду держави та добросовісне громадянство [1, 48-60]. Такий підхід аргументується тим, що «... закони, які існують на певній території, також стосуються і церкви» [1, 139].

Шанобливе ставлення до держави лютерани аргументують ще й тим, що в Україні створено достатньо демократичне законодавство, яке гарантує як свободу релігійного волевиявлення, так і широкі можливості для церкви реалізувати свій духовний та благодійницький потенціал. Лютерани переконані, що сьогодні сформована відповідна правова база, щоб налагодити розуміння і плідне співробітництво між Церквою та державою [1,138-187].

Ті можливості, які відкриває громадянське суспільство та українська держава для Церков сьогодні реалізуються в ряді соціальних проектів, які можна звести до декількох напрямів роботи на прикладі Буковинського регіону. Одним з таких напрямів є соціальні програми для дітей, інвалідів, сиріт, малозабезпечених та багатодітних сімей. Тільки Об'єднанням Церков Християн Віри Євангельської П'ятидесятників Чернівецької області за 2001-2007 рр. надано разову допомогу понад 305 тисячам людей цієї категорії на загальну суму понад 1 165 676 гривень.

Цією ж Церквою за шість останніх років надано допомогу громадським та бюджетним організаціям одягом б/в, продуктами харчування та різним медичним устаткуванням на загальну суму 603 564 гривень. Тільки за 2006 рік по з цього ж напрямку надано гуманітарну допомогу на суму 20 500 гривень обласним об'єднанням АСД, Церквою «Логос» на суму біля 1 тис. грн.

Іншим важливим напрямом соціальної роботи є робота благодійних ідалень, які організували Церкви адвентистів та п'ятидесятників в містах Чернівці, Вижниця, Сторожинець. Лише місяця благовістя, милосердя та благочинності «Єдина надія» Церкви ХВС протягом шести років надавала щосуботи благодійні обіди від 45 до 140 особам. За зазначений період на цю благодійну акцію місяцею витрачено 144 542 грн.

Протестантськими церквами практикуються і такі форми роботи, як оздоровлення дітей із малозабезпечених та багатодітних сімей, сиріт в літніх таборах. Тільки за 2006 та 2007 рр. було оздоровлено: понад 2 тис. дітей обласним об'єднанням ЄХБ, 1 тис. дітей та 300 сімей харизма-

тичною церквою «Нове життя», 647 осіб — Церквою АСД, 430 дітей — обласним об'єднанням ХВС, 120 дітей незалежними громадами ЄХБ.

Протестантські церкви регіону патронують медичні заклади, дитячі будинки, будинки престарілих, займаються реабілітаційною роботою в СІЗО, дитячому притулку — розподільнику в м.Чернівці. Тільки на ремонтні роботи та обладнання цих закладів лише об'єднанням Церков ХВС використано понад 106 тис. грн.

Всі протестантські церкви отримують гуманітарний вантаж та розподіляють його серед соціально незахищених верств населення області через відділ соціального захисту та «Червоний хрест».

2007 року протестантські деномінації краю надали допомогу населеним пунктам Волоки, Грушівка, Сторожинець, Чудей, які постраждали від природних стихій. Сьогодні вони готують вантаж для допомоги місцевостям Рівненщини, Херсонщини, Дніпропетровщини, Молдови, які потерпіли від природних лих.

З метою духовної реабілітації населення, профілактики проводяться молодіжно-євангельські програми «Шторм» Церквою АСД, щотижнева телепрограма Церкви ХВС «Євангельське слово». Останньою готується цикл телепередач під рубрикою «Твоє життя», де будуть демонструватися приклади духовної реабілітації.

Водночас слід відзначити, що соціальні проекти протестантських деномінацій не можуть реалізуватися повною мірою з таких причин:

1. Недосконалість українського законодавства призводить до того, що:

- а) Церквам доводиться платити величезні суми за розмитнення гуманітарної допомоги; б) їм же доводиться виплачувати великі кошти за отримання дозволу на надання гуманітарної допомоги населенню регіонів, яке постраждало від стихійних лих.

2. Залишається невирішеним питання щодо створення закладів реабілітації нарко- та алкогольнозалежних людей, що засновуються за участю релігійних громад.

3. Відсутні важелі реального заохочування релігійних організацій до інтенсифікації милосердницького, добродійних проектів.

4. Немає механізмів спонукання підприємницьких та бізнесових структур для підтримки гуманітарних програм.

Використані джерела

1. Дойчландер М. Даніел. Світський уряд. Боже інше Царство. — Лютеранська спадщина, 2000.

2. Жукалюк Н., Любащенко В. История Церкви Христиан Адвентистов сьмого дня в Украине. — К., 2003.

3. Історія Церкви Христиан Адвентистів Сьмого Дня в Україні. — К., 2004.

4. Лютер Мартин. Время молчания прошло. Избр. Произведения. — Харьков, 1994; Кандценбах Ф.В., Штедтке И. Мартин Лютер, Жан Кальвин. — Ростов-на-Дону, 1999.